

Ευαγόρας Παλληκαρίδης (1938-1957) - Ο έφηβος ήρωας και ποιητής της μαρτυρικής Κύπρου

✘ «Θα πάρω μίαν ανηφοριά, θα πάρω μονοπάτια, να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά».

Ευαγόρας Παλληκαρίδης.

Στα λόγια τα καταφέρνουν πολλοί. Πόσοι όμως έκαναν τα γραπτά τους πράξη; Πόσοι είχαν το θάρρος ενός νεαρού μαθητή, που επέλεξε να μετακομίσει στα 18 του χρόνια στο «Πάνθεον των Ηρώων»;

Ο νεαρός ήρωας του αγώνα της ΕΟΚΑ, οραματιστής και ποιητής ήταν το τέταρτο παιδί της οικογένειας του αστυνομικού Μιλτιάδη Θεοδώρου από τη Λάπηθο Λάρνακας κι εγγονός του Θεόδωρου Παλληκαρά απ' τον οποίο πήρε το επίθετό του ο ήρωας. Ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης γεννήθηκε στην Τσάδα της Πάφου, στις 28 Φεβρουαρίου 1938. Ήταν το τέταρτο παιδί της οικογένειας του Μιλτιάδη. Στην οικογένεια του Ευαγόρα ανήκει -δεύτερος ξάδερφος- και ο ήρωας Στέλιος Μαυρομμάτης, απαγχονισθέντας ήρωας της ΕΟΚΑ.

Από το σχολείο άρχισε να φαίνεται το συγγραφικό του ταλέντο, δημιουργεί τη σχολική εφημερίδα της τάξης του την οποία γράφει σχεδόν ολόκληρη μόνος του. Το Φθινόπωρο του 1950 εγγράφεται στο Γυμνάσιο στο Κτήμα, καθώς μετακόμισαν εκεί οι γονείς του το 1949. Εκείνη την εποχή ξεκινά να γράφει στίχους. Πέρασε τις 6 τάξεις του Δημοτικού σχολείου με άριστα. Πάντα ο ίδιος, ντροπαλός, φιλότιμος, σοβαρός και ήρεμος. Η φυσική του Εξυπνάδα τον κάνει να ξεχωρίζει γρήγορα. Το ύφος του ευγενικό, λεπτό, τονίζεται από τη ζωηρότητα της εφηβική ηλικίας και αφήνει στις μνήμες των συμμαθητών του και των άλλων που τον γνώρισαν, ανεξίτηλες εντυπώσεις.

Η μανία του για τους στίχους ήταν μεγάλη. Δεν άφηνε τετράδιο ή περιθώριο βιβλίου που να μη το γεμίσει με στίχους. Συνολικά μας άφησε γύρω στα 500 ποιήματα και πολλές δεκάδες σελίδες πεζών και επιστολών. Τα ποιήματα του μπορούμε να τα ξεχωρίσουμε σε πατριωτικά, θρησκευτικά, εύθυμα-σατιρικά και ερωτικά. Σε αυτά τα τελευταία, που αποτελούν και το μεγαλύτερο μέρος της ποιητικής του παραγωγής ξεχωρίζει...:

*Την Ελλάδα αγαπώ, αλλά και σένα
μ' έναν έρωτα μεγάλο, αληθινό,
τα γαλάζια σου τα μάτια τα θλιμμένα
τον καθάριο της θυμίζουν ουρανό.*

Σαν μαθητής του Γυμνασίου από το 1950, έζησε έντονα τους δύσκολους καιρούς που περνούσε η Κύπρος στην προσπάθεια της να κρατήσει το ελληνικό λάβαρο της ελευθερίας ψηλά, ζώντας κάτω από τον ζυγό του Άγγλου κατακτητή που δήλωνε απερίφραστα ότι «ουδέποτε» θα έδιδε την ελευθερία στους Κυπρίους. Πίστευε ακράδαντα στον δίκαιο του αγώνα της Κύπρου και η όλη πορεία του σηματοδεύτηκε ανεξίτηλα, στα 13 του χρόνια, από το ιστορικό Δημοψήφισμα του 1951 με την αξίωση των Ελληνοκυπρίων για Ένωση με την μητέρα πατρίδα, την Ελλάδα.

Την 1η Απριλίου 1953 ο Ευαγόρας πρωταγωνιστεί σε διάφορες διαδηλώσεις κατά των Άγγλων. Συγκεκριμένα στις 2 Ιουνίου θα γινόταν η στέψη της βασίλισσας Ελισάβετ. Στην Αγγλία και σε όλες τις αποικίες γίνονταν προετοιμασίες για το μεγάλο γεγονός. Στην Πάφο στο «Ιακώβιο Γυμναστήριο» κατεβαίνει η ελληνική σημαία και αναρτάται η αγγλική, γεγονός που εξοργίζει τους μαθητές. Παραμονή της στέψης οι μαθητές της Πάφου και οι φοιτητές του Λιασιδίου Κολεγίου οργάνωσαν διαδήλωση μ' αίτημα να υποσταλεί η αγγλική σημαία και να εκκενωθεί το γήπεδό τους από στρατιώτες και αστυνομικούς. Ο 15χρονος τότε Βαγορής αναρριχάται στον ιστό, κατεβάζει και ξεσκίζει την αγγλική σημαία, την οποία οι άλλοι μαθητές ξεσκίζουν κι αυτοί με την σειρά τους και της βάζουν φωτιά. Ήταν η υπογραφή της πρώτης επαναστατικής του πράξης. Το γεγονός αυτό έδωσε το έναυσμα για επέκταση των διαδηλώσεων. Οι μαθητές και το πλήθος συγκρούονται με την αστυνομία η οποία ενισχύεται από Τούρκους. Ο διοικητής στέλνει διαταγή να αποσυρθούν οι αστυνομικοί γιατί δεν έπρεπε η στέψη της βασίλισσας να αμαυρωθεί με αίμα. Έτσι οι μαθητές ελεύθεροι τώρα ορμούν σαν χείμαρρος και παρασύρουν ο,τι είχε σχέση με τους εορτασμούς για την στέψη. Η Πάφος έγινε το μόνο μέρος όπου δεν γιορτάστηκε η στέψη. Ο Ευαγόρας συνελήφθηκε αλλά αφέθηκε ελεύθερος λόγω της μικρής του ηλικίας.

Τον Ιανουάριο 1955 προσάγεται σε δίκη και του επιβάλλεται πρόστιμο 10 Λιρών γιατί συμμετείχε σε μαθητική διαδήλωση για την απελευθέρωση των συλληφθέντων μελών πληρώματος του πλοιαρίου Άγιος Γεώργιος που κουβαλούσε στην Κύπρο όπλα για τον αγώνα που θα άρχιζε.

Το καλοκαίρι του 1955, ο Ευαγόρα πραγματοποίησε το μεγάλο του όνειρο: να επισκεφθεί την ελεύθερη πατρίδα (την Ελλάδα) με την καθιερωμένη εκδρομή των μαθητών της προτελευταίας τάξης του σχολείου του. Και γράφει:

*Αύριο ξεκινούμε για την πατρίδα,
γιαλούς θε να περάσουμε και στεριά.
Μαζί μας θε να πάρουμε την ελπίδα
ταχιά πως θα μας έρθη κι η Λευτεριά.*

Κι όταν γύρισε –πολλοί συμμαθητές του είχαν μείνει στην Ελλάδα για να τελειώσουν το Γυμνάσιο– κι η μητέρα του τον ρώτησε γιατί δεν προτίμησε να μείνει κι αυτός αποφεύγοντας τόσους κινδύνους της επαναστατημένης Κύπρου, η απάντηση του ήταν: «Εγώ δεν πήγα για να μείνω. Χρειάζομαι εδώ!!!».

17 Νοεμβρίου 1955. Ο Ευαγόρας πήρε το δρόμο για το σχολείο. Στον περίβολο του γυμνασίου, όλοι οι μαθητές συγκεντρωμένοι και κραυγάζοντας συνθήματα επέμεναν να βγουν στους δρόμους και να διαδηλώσουν...είχε κιόλας διαδοθεί από μέρες πως οι στρατιώτες είχαν διαταγή να πυροβολούν αδιάκριτα τους διαδηλωτές. Ο πατέρας του Ευαγόρα έφτασε βιαστικός στο γυμνάσιο...βρήκε τον Ευαγόρα και του ζήτησε να πάει σπίτι. Ο Ευαγόρα υποσχέθηκε να υπακούσει...ο πατέρας προχώρησε προς το σπίτι αλλά στον δρόμο τον πλησίασε ένας μαθητής και του είπε φοβισμένα: «Τον Ευαγόρα τον συλλάβανε, σαν πήγαινε σπίτι!»

Από την έναρξη του αγώνα τον Απρίλιο του 1955, σε ηλικία 17 χρόνων, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης εγκατέλειψε το σχολείο και εντάχθηκε στις αντάρτικες ομάδες της ΕΟΚΑ, όπου συμμετέχει σε επιχειρήσεις δολιοφθορών κατά κυβερνητικών κτηρίων.

Στις 17 Νοεμβρίου 1955 οι μαθητές του Γυμνασίου συγκεντρώθηκαν και προετοίμαζαν μια διαδήλωση από τις γνωστές που οργάνωνε η ΑΝΕ (Άλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ) ως αντιπερισπασμό. Οι στρατιώτες είχαν διαταγή να πυροβολήσουν αδιάκριτα τους διαδηλωτές. Ο πατέρας του Ευαγόρα έφτασε βιαστικός στο γυμνάσιο...βρήκε τον Ευαγόρα και του ζήτησε να πάει σπίτι. Ο Ευαγόρας υποσχέθηκε να υπακούσει...ο πατέρας προχώρησε προς το σπίτι αλλά στον δρόμο τον πλησίασε ένας μαθητής και του είπε φοβισμένα: «Τον Ευαγόρα τον συλλάβανε, σαν πήγαινε σπίτι!». Ο Ευαγόρας είχε επιτεθεί και τραυματίσει δυο στρατιώτες αγγλικής περιπόλου που είχαν συλλάβει και κακοποιούσαν έναν μαθητή γυμνασίου. Ο Βαγορής οδηγείται στο δικαστήριο με την κατηγορία ότι

συμμετείχε παράνομα σε οχλαγωγές.

Στις 19 Νοεμβρίου 1955 δικάζεται και του επιβάλλεται πρόστιμο 30 λιρών ως εγγύηση. Ο Ευαγόρας δεν παραδέχτηκε την κατηγορία και η δίκη αναβλήθηκε για τις 6 Δεκεμβρίου 6 Δεκεμβρίου 1955. Ήταν η αρχή του τέλους.

Την παραμονή της μέρας που ο Ευαγόρας Παλλικαρίδης θα εμφανιζόταν μπροστά στον Άγγλο δικαστή...πλησίασε τον πατέρα του: «Πατέρα, αύριο είναι η δίκη μου. Ξέρω ότι από το δικαστήριο θα γλιτώσω, μα η αστυνομία θα με συλλάβει και θα με στείλει στο Κάστρο. Εγώ στη φυλακή δε μπορώ να μείνω. Αν δε μπορέσω να δραπετεύσω, θα σκοτώσω κανέναν από τους φρουρούς και θα με σκοτώσουν. Προτιμώ να φύγω, να βγω στο βουνό». Τι μπορούσε να πει και ποια θα ταν η απόφαση του πατέρα μπροστά σε τούτη την αποφασιστική δήλωση του παιδιού του; Είδε πως ο κύβος ερρίφθη...«Παιδί μου, εκεί που θα πας πρόσεξε προ πάντων να σαι τίμιος και ηθικός...πήγαινε στην ευχή μου!»...

Μα είχε κάτι άλλο να κάνει πριν πάρει τις ανηφοριές. Εκτός από τον πατέρα του, είναι το σχολείο του, την τάξη του, τους συμμαθητές του να αποχαιρετήσει. Μα είναι απόγευμα και κανένας τούτη την ώρα δε βρίσκεται εκεί. Κι αύριο θα ναι πολύ αργά. Έτσι ο αποχαιρετισμός πρέπει να γίνει γραπτός...μπαίνει στην αδειανή αίθουσα της τάξης του...αφήνει πάνω στην έδρα ένα χαρτί, με τίτλο «Εγερτήριο σάλπισμα» και τρέχει...ν' ανέβει τα σκαλοπάτια της λευτεριάς...

Το πρωί οι συμμαθητές του διαβάζουν:

Παλιοί συμμαθηταί. Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μη τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του. Δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό ΜΟΝΑΧΑ.

Θα πάρω μίαν ανηφοριά, θα πάρω μονοπάτια, να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Θ' αφήσω αδέρφια συγγενείς, τη μάνα, τον πατέρα μέσ' τα λαγκάδια πέρα και στις βουνοπλαγιές.

Ψάχνοντας για τη Λευτεριά θα 'χω παρέα μόνη κατάλευκο το χιόνι, βουνά και ρεματιές.

Τώρα κι αν είναι χειμωνιά, θα 'ρθει το καλοκαίρι Τη Λευτεριά να φέρει σε πόλεις και χωριά.

Θα πάρω μίαν ανηφοριά θα πάρω μονοπάτια να βρω τα σκαλοπάτια που παν

στη Λευτεριά.

Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ, θα μπω σ' ένα παλάτι, το ξέρω θαν απάτη, δεν θαν αληθινό.

Μέσ' το παλάτι θα γυρνώ ώσπου να βρω τον θρόνο, βασίλισσα μια μόνο να κάθεται σ' αυτό.

Κόρη πανώρια θα της πω, άνοιξε τα φτερά σου και πάρε με κοντά σου, μονάχα αυτό ζητώ.

Γεια σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι όποιος θελήσει για να βρει ένα χαμένο αδελφό, ένα παλιό του φίλο,

ας πάρει μίαν ανηφοριά,

ας πάρει μονοπάτια,

να βρει τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Με την ελευθερία μαζί, μπορεί να βρει και μένα.

Αν ζω, θα με' βρει εκεί.

Ευαγόρας Παλλικαρίδης 5.12.1953

Στο βουνό περνά κάθε μέρα ώρες ατέλειωτες κλεισμένος σε κρησφύγετα μέχρι να πέσει το σκοτάδι. Τις νύχτες ατέλειωτες πορείες, συναντήσεις με άλλες αντάρτικες ομάδες, διανυχτερεύσεις σε σπίτια φιλόξενων πατριωτών, αποστολές.

Την 28η Μαΐου 1956, η ομάδα του Ευαγόρα στήνει ενέδρα στο χωριό Κινούσα σε αγγλικά καμιόνια κι αφήνει στον τόπο τρεις νεκρούς και έξι τραυματίες. Συμμετέχει στις επιθέσεις κατά των αστυνομικών σταθμών Στρουμπιού και Παναγιάς.

Στις 26 Ιουνίου 1956 η ομάδα του στήνει ενέδρα στο χωριό του, την Τσάδα όπου σκοτώνονται τρεις Άγγλοι στρατιώτες. Το καλοκαίρι εκείνο ο Ευαγόρας βρίσκεται επικηρυγμένος για 5.000 Λίρες.

Στις 21 Σεπτεμβρίου 1956 απαγχονίζονται οι αγωνιστές Μαυρομάτης, Κουτσόφτας, Παναγίδης.

Στις 25 Σεπτεμβρίου 1956 η ομάδα του Ευαγόρα ειδοποιεί τους Άγγλους παραπλανητικά στη Λυσσό για δήθεν εγκαταλελειμμένη βόμβα κι ενώ οι Άγγλοι

πλησιάζουν στο χωριό πλήττονται από βόμβα που είχε τοποθετηθεί από την ομάδα σε δέντρο δίπλα στο δρόμο κι αφήνουν τέσσερις νεκρούς και είκοσι τραυματίες.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1956 μαζί με άλλους 2 συναγωνιστές του μετέφεραν με ζώα, όπλα και τρόφιμα από την Λυσό. Ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με αγγλική περίπολο. Οι 2 συναγωνιστές του Ευαγόρα κατάφεραν να διαφύγουν αλλά ο ίδιος συνελήφθη.

Στην κατοχή του είχε ένα πυροβόλο Μπρεν χωρίς σφαιροθήκη, το οποίο σύμφωνα με την μαρτυρία Άγγλου ειδικού εμπειρογνώμονα, στη διάρκεια της δίκης του, δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Επίσης κουβαλούσε 3 γεμιστήρες γεμάτες. Την ώρα της σύλληψής του, δήλωσε στους Άγγλους: «Είμαι ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης και πολεμώ για την πατρίδα μου». Τον μεταφέρουν στο Κτήμα, στο στρατόπεδο «Δασούδι» όπου τον βασανίζουν. Ο Ευαγόρας δεν λυγίζει. Στις αρχές Ιανουαρίου 1957 τον μεταφέρουν στον αστυνομικό σταθμό Κτήματος όπου του ζητούν να αποκαλύψει άτομα και οπλισμό. Δεν υποκύπτει και πάλι στις πιέσεις και μεταφέρεται στις Κεντρικές φυλακές Λευκωσίας, κατηγορούμενος για κατοχή και διακίνηση οπλισμού και η δίκη ορίζεται για τις 14 Φεβρουαρίου και η υπόθεση του παραπέμφθηκε στο «Ειδικό Δικαστήριο» για τις 25 Φεβρουαρίου. Η δίκη υπήρξε συνοπτική.

Στη δίκη του ο Παλληκαρίδης δεν άφησε περιθώρια στους δικηγόρους του να τον υπερασπιστούν, αφού παρά τις αντιρρήσεις του παραδέχθηκε την ενοχή του με τον εξής αξιοθαύμαστο τρόπο:

Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Εκείνο όμως το οποίο έχω να είπω, είναι τούτο. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλληνα Κύπριο ο οποίος ζητεί την Ελευθερίαν του. Τίποτα άλλο.

Ο δικαστής Σω ανακοινώνοντας την απόφαση, του είπε: «Ο νόμος προνοεί μόνο μια ποινή. Την ποινή του θανάτου. Σε καταδικάζω εις θάνατον».

Την επόμενη μέρα της καταδίκης του Παλληκαρίδη οι μαθητές του Γυμνασίου Πάφου απείχαν από τα μαθήματά του σε ένδειξη διαμαρτυρίας και έστειλαν τηλεγράφημα στον Χάρτιγκ με το οποίο του ζητούσαν να απονεμηθεί χάρη στον Ευαγόρα. Όλος ο κόσμος αρχίζει μια γιγαντιαία προσπάθεια να σώσει τον νεαρό μαθητή. Η Ελληνική κυβέρνηση προσπαθεί να αποτρέψει την εκτέλεσή του. Η Κυπριακή αδελφότητα Αθηνών ζητά προσωπική παρέμβαση του βασιλιά Παύλου. Η Βουλή των Ελλήνων στέλνει τηλεγραφήματα προς την Βουλή των Κοινοτήτων και

τα Ηνωμένα Έθνη. Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Δωρόθεος, ο Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Γεννάδιος, ο δήμαρχος Λευκωσίας κ. Δέρδης, 40 Εργατικοί Άγγλοι βουλευτές, συντεχνίες, ο Αρχιεπίσκοπος Νοτίου Αφρικής Νικόδημος, ο Αμερικανός Γερουσιαστής Fulton, απλοί πολίτες προσπαθούν αν ματαιώσουν αυτή την εκτέλεση. Ο Χάρτιγκ όμως και η Αγγλική διπλωματία απορρίπτει την απονομή χάριτος. Ο Ευαγόρας δεν πτοείται. Στις 16 μέρες που μεσολάβησαν μέχρι τον απαγχονισμό του, εντυπωσίασε τους πάντες για την εγκαρτέρησή του, την αταλάντευτη πίστη του, στο σκοπό για τον οποίο θα έδινε την ζωή του και για την ηθική ενίσχυση που πρόσφερε στους δικούς του και στους συγκρατούμενους του. Στο τελευταίο γράμμα του δηλώνει:

Θ' ακολουθήσω με θάρρος τη μοίρα μου. Ίσως αυτό να 'ναι το τελευταίο μου γράμμα. Μα πάλι δεν πειράζει. Δεν λυπάμαι για τίποτα. Ας χάσω το κάθε τι. Μια φορά κανείς πεθαίνει. Θα βαδίσω χαρούμενος στην τελευταία μου κατοικία. Τι σήμερα τι αύριο; Όλοι πεθαίνουν μια μέρα. Είναι καλό πράγμα να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα. Ώρα 7:30. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα. Μη ρωτάτε γιατί.

Η εντολή του δικαστηρίου εκτελέσθηκε τα μεσάνυχτα της 13ης προς 14ης Μαρτίου 1957, στις 12:02 ακριβώς...

Ο 18χρονος έφηβος στάθηκε περήφανα κάτω από τη μακάβρια θηλιά, αντάλλαξε χειραψία με τους εκτελεστές του και η βροντερή φωνή του έσπασε τη σιωπή της νύχτας και των φυλακών και σε πείσμα των κατακτητών ψέλνει τον Εθνικό Ύμνο... Σε λίγο ακούγεται να βροντοφωνάζει:

Γεια σας αδέρφια... Γεια σας λεβέντες... Ελπίζω να 'μαι ο τελευταίος που εκτελούν... Αδέρφια συνεχίστε τον αγώνα. Εγώ βαδίζω στην αγχόνη γελαστός, αποφασιστικός και υπερήφανος.

Οι συγκρατούμενοι του φωνάζουν: «Θάρρος Παλληκαρίδη, θάρρος Παλληκαρίδη». Ο ίδιος ανταπαντά:

Θάρρος έχω πολύ. Αυτή τη στιγμή περνώ την είσοδο του ικριώματος...

Απόλυτη ησυχία...

Αυτή τη στιγμή σπάζει το τρίξιμο από το άνοιγμα της καταπακτής της αγχόνης.

12:02. Ο 18χρονος Βαγορής πέρασε στην αθανασία. Βρήκε την «γη των ηρώων»,

ενώ ευχή του έγινε πραγματικότητα... Ήταν ο νεαρότερος από τους εννέα απαγχονισθέντες, αλλά και ο τελευταίος αγωνιστής που απαγχονίστηκε από τους Άγγλους.

Η εκτέλεση του Ευαγόρα, προκάλεσε παγκόσμια κινητοποίηση και κατακραυγή κατά των Άγγλων. Η κατακραυγή αυτή, απέτρεψε τον απαγχονισμό 26 άλλων αγωνιστών, που είχαν καταδικαστεί σε θάνατο.

«Θυμάμαι, σα να ήταν χθες», αναπολεί συγκινημένη η αδελφή του Ευαγόρα, κυρία Μαρούλα Βρυωνίδα - Παλληκαρίδη, «εκείνο το κρύο και μουντό απόγευμα της 13ης Μαρτίου του 1957. Ήταν η τελευταία επίσκεψή μας στον Ευαγόρα. Τον βρήκαμε όρθιο στο κελί του, πίσω από την κλειστή πόρτα. Μας χώριζε πυκνό σύρμα. Στεκόταν ευθυτενής και σίγουρος, έτοιμος να αντιμετωπίσει αυτό που θα συνέβαινε σε λίγες ώρες... το θάνατο. «Δεν θέλω να κλάψετε, ούτε να στεναχωριέστε», μας είπε. «Εγώ θα πάω στο Θεό και θα τον παρακαλέσω να είμαι ο τελευταίος που απαγχονίζεται».

Ζητήσαμε από τους φρουρούς να μας ανοίξουν, για ένα τελευταίο αγκάλιασμα, ένα τελευταίο φιλί. Όμως η απάντηση ήρθε σκληρή: «Δεν επιτρέπεται».

Οι Άγγλοι αποικιοκράτες δεν τόλμησαν να παραδώσουν τη σορό του στους γονείς του για να την κηδέψουν. Φοβούνταν γενικό ξεσηκωμό του Κυπριακού Λαού στο ξόδι του. Την έθαψαν στο νεκροταφείο, στα «Φυλακισμένα Μνήματα» στην Λευκωσία, που έφτιαξαν μέσα σας φυλακές και στον ίδιο τάφο που έντεκα μέρες πριν είχαν θάψει το σταυραετό του Μαχαιρά, το θρυλικό Γρηγόρη Αυξεντίου.

Εψές πουρνό μεσάνυχτα στις φυλακής τη μάντρα,

Μες της κρεμάλας τη θηλιά σπαρτάραγε ο Βαγόρας.

Σπαρτάρησε, ξεψύχησε, δεν τ' άκουσε κανένας .

Η μάνα του ήταν μακριά, κι ο κύρης του δεμένος,

Οι νιοί συμμαθητάδες του μαύρο όνειρο δεν είδαν,

Κι η νια που τον ορμήνευε δεν είδε νυχτοπούλι.

Εψές πουρνό μεσάνυχτα θάψαν τον Ευαγόρα.

Σήμερα Σάββατο ταχιά όλη η ζωή σαν πρώτα.

Ετούτος πάει στο μαγαζί, εκείνος πάει στον κάμπο,
ψηλώνει ο χτίστης εκκλησιά, πανί απλώνει ο ναύτης,
και στο σχολείο ο μαθητής συλλογισμένος πάει.

Χτυπά κουδούνι μπαίνουμε στην τάξη του ο καθένας.

Μπαίνει κι η πρώτη η άτακτη κι η Τρίτη που διαβάζει
μπαίνει κι η Πέμπτη αμίλητη, η τάξη του Ευαγόρα.

-Παρόντες όλοι;

-Κύριε ο Ευαγόρας λείπει.

-Παρόντες λέει ο δάσκαλος και με φωνή που τρέμει:

-Σήκω Ευαγόρα να μας πεις Ελληνική Ιστορία.

Ο δίπλα, ο πίσω, ο μπροστά, βουβοί και δακρυσμένοι
Αναρωτιούνται στην αρχή, ώσπου η σιωπή τους κάνει,
Να πέσουν μ' αναφιλητά αυτοί κι όλη η τάξη.

-Παλληκαρίδη Άριστα, Ευαγόρα πάντα πρώτος
στους πρώτους πρώτος, άγγελε, πατρίδας δοξασμένης,
συ μέχρι χθες, της μάνας σου ελπίδα κι αποκούμπι,
και του σχολειού σου σήμερα Δευτέρα Παρουσία.

Τα' πε κι απλώθηκε σιωπή πα στα κλαμένα νιάτα,
Που μπρούμυτα γεμίζανε της τάξης τα θρανία,
Έξω απ' εκείνο τ' αδειανό παντοτινά γεμάτο...

Πηγές

el.wikipedia.org | eyagoras.gr | tsada.org | erevos.com | gr.altermedia.info |
antiparakmi.blogspot.com | blog-arxeio.blogspot.com | metopo.org.uk |
greeknewsonline.com